

Medlemsbrev

DECEMBER 2021

Foto: Märten Svensson

Ta vara på stallgödseln!

Med dagens höga kvävepris är det extra viktigt att utnyttja stallgödseln på bästa sätt. Det handlar både om att minimera kväveförlusterna och att sprida gödseln så att näringen finns tillgänglig i rätt mängd när växterna behöver den.

Minska ammoniakavgången

Ammoniakavgång står för en stor del av kväveförlusterna. Sammanlagt går närmare 30 procent av kvävet i gödseln förlorat som ammoniak.

Förluster sker både från stall, lager och spridning, men det går att minska dem med rätt åtgärder. Ett första steg är att anpassa fodret till djurens behov, det ger både bättre ekonomi och mindre kväve kvar i gödseln som kan avgå som ammoniak.

Flytgödsel ger mindre ammoniakförluster än system med fastgödsel och urin eller djupströvbädd. Ett bra svämtäcke halverar lagringsförlusterna från flytgödsel och urin, men med ett tätt tak eller flytande plastduk går det att minska dem med upp till 90 procent. Det är extra viktigt att täcka urinbehållare eftersom urinen har högt pH och innehåller en stor andel ammoniumkväve.

Vid spridning ska gödseln myllas eller brukas ner så snabbt som möjligt. Bäst är det att sprida vid svalt, mulet och vindstilla väder, gärna före regn. Vid spridning på vall ger vårspridning hälften så stora förluster som spridning på sommaren efter förstaskörd. Ytmyllning ger lägre förluster jämfört med bredspridning och bandspridning med släpslangsramp.

Sprid gödseln vid rätt tidpunkt och i rätt giva

Det är viktigt att sprida gödseln så att näringen finns tillgänglig i rätt mängd på rätt plats när grödan behöver den. Genom att välja rätt spridningstidpunkt, teknik och giva kan du utnyttja växtnäringen väl och samtidigt minimera mängden restkväve i marken efter skörd. Ju mer lättillgängligt kväve gödseln innehåller, desto viktigare är det att sprida när grödan tar upp mycket kväve, som på våren eller i växande gröda. Urin och bigödsel innehåller stor andel ammoniumkväve, liksom fjäderfågödsel och flytgödsel från nöt och svin bör spridas på våren eller i växande gröda.

Färsk djupströgödsel, hästgödsel och andra gödselslag som innehåller stor andel organiskt bundet kväve kan med fördel komposteras eller spridas i god tid så att kvävet hinner frigöras innan grödan ska ta upp det.

För att utnyttja fosfor i stallgödseln bör du anpassa givan efter markens fosforklass och grödornas behov sett över hela växtföljden. Ofta är det bäst att låta fosforinnehållet styra och komplettera med kväve via mineralgödsel eller kväverika organiska gödselmedel. Med moderna stallgödselspridare går det att variera givan inom fält med hjälp av styrfiler som skapas utifrån markkartan.

Prisrally ger förlorare men också vinnare

När jag summerar 2021 så noterar jag de exceptionella prisökningarna på el, gas och mineralgödsel, samtidigt som odlare får bra betalt för spannmål och raps. Jordbruksverkets beräkningar korrigerar gödselrekommendationerna något till följd av prisökningarna, men de goda priserna på skördade produkter kompenserar till en del ökade priser på insatsmedel.

Du som är animalieproducent får dyrare foder, men sitter samtidigt på den värdefulla resursen stallgödsel och har därmed lättast att parera höjda priser på mineralgödsel. Med vår kalkyl på webbplatsen kan du värdera din stallgödsel och få råd om när och med vilken teknik det är bäst att sprida gödseln.

Överväger du att låta din granne sprida stallgödsel på dina fält? Testa vilket värde den införskaffade gödseln ger dina grödor genom att lägga in uppgifter i kalkylen. Hästgödsel finns numera att tillgå i många trakter och Greppa Näringen har två nya skrifter med praktiska råd om hästgödsel.

Enligt LRFs konjunkturbarometer tvekar lantbrukarna om lönsamheten till följd av ökande priser på insatsvaror och osäkerhet inför kommande EU-politik. Jag hoppas att Greppa Näringen kan vara en viktig diskussionspartner och ett stöd oavsett om priserna går upp eller ner. Förhoppningsvis bidrar ny kunskap och kommande ersättningar inom klimat- och miljöområdet till att öka lönsamheten.

Gott nytt år önskar

Stina Olofsson

Projektledare Greppa Näringen

Lär dig mer om hästgödsel

Nu har vi tagit fram två nya praktiska råd om hantering av hästgödsel. Det ena riktar sig till dig som håller hästar och det andra till dig som vill använda hästgödseln i växtodlingen. Genom att hantera gödseln rätt kan du minska dina kostnader och bidra till bättre vattenkvalitet och ett hållbart kretslopp där så mycket som möjligt av näringen återförs till åkermark.

Läs mer och beställ ”praktiska råd” på vår webbplats greppa.nu/publikationer

Räkna på värdet av stallgödsel och andra organiska gödselmedel i nya Gödselkalkylen

Nu har vi lanserat en ny lättarbetad gödselkalkyl på webbplatsen greppa.nu. I kalkylen kan du beräkna det ekonomiska värdet före och efter spridning av organisk gödsel. Välj mellan stallgödsel från flera djurslag, på fasta eller flytande biprodukter, en eller flera grödor, spridare, tidpunkter för spridning och nedbrukningstider. Du ser också

Greppa Näringens Klimatkollen ”best practice” i Glasgow

I början av november deltog Lis Eriksson, rådgivare på Greppa Näringen, i en paneldebatt och pratade om Klimatkollen på OECD:s möte i samband med det stora klimatmötet COP26. Under paneldebatten, Rural Agenda for Climate Action, var intresset stort för hur Greppa Näringen arbetar tillsammans med lantbrukarna för klimatet.

– Under paneldebatten var det ett stort fokus på CO2 utsläppen på landsbygden. Vi diskuterade bland annat användningen av fossilt bränsle, våtmarker och organiska jordar. Att göra förändringar är ofta kostsamt och lantbrukarna kan inte stå för alla kostnader själva. En längre diskussion uppstod kring hur man kan få privata företag/organisationer eller olika länders regeringar att investera i klimatåtgärder, berättar Lis.

OECD efterlyser en starkare roll för landsbygdsregioner för att nå klimatförändringsmålen och kommer att arbeta med olika länder för att utveckla möjligheter till utveckling och stödja omställningen av netto-nollutsläpp. Greppa Näringen och klimatkollen har lång erfarenhet

jämfört med många andra länder och var därför med som ”best practice”.

värden för kväveeffektivitet, kostnad för markpackning och miljöindex beroende på vilken kombination du väljer.

Lätt att använda den nya Gödselkalkylen

I Greppa Näringens gödselkalkyl får du förslag på förfyllda värden och kan lätt ändra näringsinnehållet utifrån en analys. Det finns fler djurslag och gödselslag att välja på jämfört med tidigare och du kan även välja på några organiska biprodukter som avloppsslam, fast och fly-

tande biogödsel eller fruktsaft. Du väljer var och hur du ska sprida gödseln genom att ange spridningstidpunkt, nedbrukningstid och spridningsteknik. Därefter får du ett resultat där du kan se hur värdet efter spridning och växtnäringseffekten påverkas. Även kostnaden för markpackningen i matjord och alv beräknas utifrån de olika valen.

Du hittar den nya gödselkalkylen på vår webbplats greppa.nu/vara-tjanster

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Europa investerar i landsbygdsområden

Om du vill läsa forskningsnyheter och vad som händer inom Greppa Näringen; anmäl dig till vårt nyhetsbrev! greppa.nu/vara-tjanster

greppa näringen

Du får det här brevet för att du varit i kontakt med Greppa Näringen eller fått rådgivning av oss. Greppa Näringens medlemsbrev ges ut tre gånger per år. Vi ger råd om allt från kvävestrategi, växtskydd, våtmarker till utfordring och energieffektivisering.

Du når oss på www.greppa.nu och 0771- 573 456. Ansvarig utgivare: Stina Olofsson, Jordbruksverket. Redaktör: Karin Hugosson, LRF